

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. gegužės 4 d. *

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — SESV 56 straipsnis — Laisvė teikti paslaugas — Burnos ir dantų priežiūros paslaugos — Nacionalinės teisės aktas, pagal kurį visiškai draudžiama reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas — Tarptautinio elemento buvimas — Visuomenės sveikatos apsauga — Proporcionalumas — Direktyva 2000/31/EB — Informacinės visuomenės paslauga — Reklama interneto svetainėje — Reglamentuojamos profesijos atstovas — Profesinės taisyklės — Direktyva 2005/29/EB — Nesąžininga komercinė veikla — Nacionalinės nuostatos, susijusios su sveikata — Nacionalinės nuostatos, reguliuojančios reglamentuojamas profesijas“

Byloje C-339/15

dėl 2015 m. birželio 18 d. *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Nyderlandų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio pirmosios instancijos teismas, baudžiamųjų bylų skyrius, Belgija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2015 m. liepos 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą baudžiamojoje byloje prieš

Luc Vanderborght

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas L. Bay Larsen (pranešėjas), teisėjai M. Vilaras, J. Malenovský, M. Safjan ir D. Šváby,

generalinis advokatas Y. Bot,

posėdžio sekretorius V. Tourrès, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2016 m. liepos 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Luc Vanderborght, atstovaujamo advokatų S. Callens, M. Verhaege ir L. Boddez,
- *Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW*, atstovaujamos advokatų N. Van Ranst ir V. Vanpeteghem,
- Belgijos vyriausybės, atstovaujamos C. Pochet, J. Van Holm ir J.-C. Halleux, padedamų advokatų A. Fromont ir L. Van den Hole,
- Italijos vyriausybės, atstovaujamos G. Palmieri, padedamos *avvocato dello Stato* W. Ferrante,
- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,

* Proceso kalba: nyderlandų.

— Europos Komisijos, atstovaujamos D. Roussanov ir F. Wilman,

susipažinęs su 2016 m. rugsėjo 8 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 49 ir 56 straipsnių, 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, 2005, p. 22) ir 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje („Elektroninės komercijos direktyva“) (OL L 178, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399) išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant baudžiamąją bylą, iškeltą Belgijoje įsisteigusiam gydytojui odontologui Luc Vanderborght, kuris kaltinamas pažeidęs nacionalinės teisės aktą, draudžiantį bet kokią burnos ir dantų priežiūros paslaugų reklamą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 92/51/EEB

- 3 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/51/EEB dėl antrosios bendros profesinio mokymo ir lavinimo pripažinimo sistemos, papildančios Direktyvą 89/48/EEB (OL L 209, 1992, p. 25; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 2 t., p. 47), 1 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

- f) reglamentuojama profesinė veikla: profesinė veikla, kai ėmimasis tokios veiklos ar vertimasis ja arba vienas iš vertimosi ja būdų valstybėje narėje pagal įstatymus ir kitus teisės aktus tiesiogiai ar netiesiogiai priklauso nuo mokymą ir lavinimą įrodančio dokumento ar kompetenciją patvirtinančio dokumento turėjimo. <...>

<...>“

Direktyva 98/34/EB

- 4 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB, nustatančios informacijos apie techninius standartus, reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarką (OL L 204, 1998, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 20 t., p. 337), iš dalies pakeistos

1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB (OL L 217, 1998, p. 18; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 21 t., p. 8, toliau – Direktyva 98/34), 1 straipsnio 2 dalyje sąvoka „paslauga“ apibrėžta taip:

„[B]et kuri informacinės visuomenės paslauga, t. y. paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmeniškai paslaugų gavėjo prašymu teikiama paslauga.

Šioje apibrėžtyje:

- „teikimas per atstumą“ reiškia, kad paslauga, teikiama šalims nesant kartu vienoje vietoje,
- „elektroninėmis priemonėmis“ reiškia, kad iš pradžių paslauga elektronine įranga pasiunčiama ir priimama duomenims apdoroti (įskaitant skaitmeninį tankinimą) ir saugoti, o galutinai perduodama ir priimama laidais, radijo, optinėmis, kitomis elektromagnetinėmis priemonėmis,
- „asmeniškai paslaugų gavėjo prašymu“ reiškia, kad paslauga teikiama perduodant duomenis asmeniškai prašymu.

<...>

Direktyva 2000/31

- 5 Direktyvos 2000/31 18 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Informacinės visuomenės paslaugos aprėpia įvairią ekonominę veiklą, atliekamą prisijungus prie tinklo; <...> informacinės visuomenės paslaugos nėra vien paslaugos, dėl kurių sutartys sudaromos internetu, bet, jei jos susijusios su ekonomine veikla, joms priskiriamos ir paslaugos, už kurias jų gavėjai nemoka, pavyzdžiui, informacijos teikimo internetu paslaugos arba komerciniai pranešimai <...>; veikla, kuria dėl jos pobūdžio negalima verstis nuotoliniu būdu arba elektroninėmis priemonėmis, pavyzdžiui, įmonės finansinių ataskaitų įstatymų numatytas auditas arba medicininė konsultacija, kai reikia atlikti medicininę paciento apžiūrą, nėra informacinės visuomenės paslaugos.“

- 6 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

- a) „informacinės visuomenės paslaugos“ – tai paslaugos, apibūdintos Direktyvos [98/34] <...> 1 straipsnio 2 dalyje;

<...>

- f) „komercinis pranešimas“ – tai bet kokia pranešimo forma, skirta tiesiogiai arba netiesiogiai reklamuoti prekes, paslaugas ar įmonės, organizacijos ar asmens, besiverčiančio komercine, pramonine ar amatų veikla arba reglamentuojama profesija, vardą. <...>

<...>

- g) „reglamentuojama profesija“ – bet kuri profesija, apibūdinta 1988 m. gruodžio 21 d. Tarybos direktyvos 89/48/EEB dėl bendrosios aukštojo mokslo diplomų, išduotų po bent trejų metų profesinio mokymo ir lavinimo, pripažinimo sistemos 1 straipsnio d punkte arba <...> Direktyvos [92/51] <...> 1 straipsnio f punkte;

<...>

- 7 Minėtos direktyvos 8 straipsnio „Reglamentuojamos profesijos“ 1 ir 2 dalys suformuluotos taip:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad komercinius pranešimus, kurie priklauso reglamentuojamos profesijos atstovo teikiamai informacinės visuomenės paslaugai arba ją sudaro, būtų leidžiama naudoti laikantis profesinių taisyklių, ypač dėl profesijos nepriklausomybės, orumo [reputacijos] ir garbės, profesinių paslapčių ir sąžiningumo klientų bei kitų profesijų atstovų atžvilgiu.

2. Nepažeisdamos profesinių organizacijų ir asociacijų autonomijos, valstybės narės ir Komisija skatina profesines asociacijas ir organizacijas Bendrijos lygiu diegti elgesio kodeksus, kad būtų nustatyta, kokių rūšių informaciją galima teikti komercinio bendravimo tikslu, vadovaujantis šio straipsnio 1 dalyje nurodytomis taisyklėmis.“

Direktyva 2005/29

- 8 Direktyvos 2005/29 9 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Ši direktyva nepažeidžia asmenų, nukentėjusių nuo nesąžiningos komercinės veiklos, teisės reikšti individualius reikalavimus. Ji taip pat nepažeidžia Bendrijos ir nacionalinės <...> teisės taisyklių, susijusių su sveikatos ir produktų saugos aspektais <...> Taigi valstybės narės galės sveikatos apsaugos ir vartotojų saugumo sumetimais palikti galioti arba įvesti komercinės veiklos apribojimus ir draudimus savo teritorijoje, pavyzdžiui, dėl alkoholio, tabako arba vaistų, nepriklausomai nuo to, kur įsikūręs prekybininkas. <...>“

- 9 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Sąvokų apibrėžimai“ nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<...>

c) „produktas“ – bet kurios prekės arba paslaugos, įskaitant nekilnojamąjį turtą, teises ir pareigas;

d) „įmonių komercinė veikla vartotojų atžvilgiu“ (toliau – komercinė veikla) – bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams;

<...>“

- 10 Minėtos direktyvos 3 straipsnyje numatyta:

„1. Ši direktyva taikoma nesąžiningai įmonių komercinei veiklai vartotojų atžvilgiu, kaip nustatyta šios direktyvos 5 straipsnyje, prieš ir po komercinio sandorio dėl produkto sudarymo bei jo metu.

<...>

3. Ši direktyva nepažeidžia Bendrijos arba nacionalinių taisyklių, susijusių su sveikatos ir produktų saugos klausimais.

<...>

8. Ši direktyva nepažeidžia įsisteigimo sąlygų arba leidimų išdavimo tvarkos, arba etinių elgesio kodeksų arba kitų konkrečių taisyklių, reglamentuojančių reguliuojamas profesijas, kad būtų palaikyti aukšti profesinio sąžiningumo standartai, kuriuos, nepažeisdamos Bendrijos teisės, valstybės narės gali nustatyti specialistams.

<...>“

Belgijos teisė

- 11 1934 m. birželio 1 d. *Koninklijk besluit houdende reglement op de beoefening der tandheelkunde* (Karaliaus dekretas, reglamentuojantis odontologijos veiklą) (1934 m. birželio 7 d. *Belgisch Staatsblad*, p. 3220) 8quinquies straipsnyje nustatyta:

„Siekiant informuoti visuomenę, ant pastato, kuriame <...> kvalifikuotas asmuo vykdo odontologijos veiklą, gali būti iškabintas tik mažas ir neišsiskiriančio vaizdo užrašas arba lentelė, kur nurodoma kvalifikuoto asmens pavardė ir prireikus jo teisinis pavadinimas, jo konsultacijų teikimo laikas, įmonės arba sveikatos priežiūros įstaigos, kurioje šis asmuo vykdo profesinę veiklą, pavadinimas; taip pat užrašas ar lentelė gali nurodyti odontologijos sritį, kurioje kvalifikuotas asmuo specializuojasi: konservatyvioji odontologija, burnos protezavimas, ortodontija, dantų chirurgija.

<...>“

- 12 1958 m. balandžio 15 d. *Wet betreffende de publiciteit inzake tandverzorging* (Įstatymas dėl reklamos dantų priežiūros srityje) (1958 m. gegužės 5 d. *Belgisch Staatsblad*, p. 3542) 1 straipsnyje nustatyta:

„Draudžiama tiesioginė ar netiesioginė kvalifikuoto ar nekvalifikuoto asmens Belgijoje ar užsienyje teikiamų burnos ir dantų ligų, sužalojimų ar anomalijų gydymo paslaugų reklama pirmiausia naudojant skelbimus ar iškabas, užrašus ar lenteles, kurie gali suklaidinti dėl reklamuojamos veiklos teisėtumo, naudojant katalogus, lankstinukus ir brošiūras, spaudoje, eterio bangomis ir kine <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 13 Klostantis faktinėms aplinkybėms, dėl kurių buvo iškelta baudžiamoji byla, L. Vanderborcht vykdė kvalifikuoto gydytojo odontologo veiklą Opveike (Belgija). Ši baudžiamoji byla jam buvo iškelta dėl to, kad bent jau nuo 2003 m. kovo mėn. iki 2014 m. sausio mėn. jis reklamavo odontologijos paslaugas pažeisdamas Belgijos teisės aktus.
- 14 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad L. Vanderborcht pastatė stendą, sudarytą iš trijų plokštumų su užrašu, kur nurodė savo pavardę, tai, kad jis yra gydytojas odontologas, savo interneto svetainės adresą ir savo kabineto telefono numerį.
- 15 Be to, L. Vanderborcht sukūrė interneto svetainę, skirtą tam, kad informuotų pacientus apie įvairių rūšių gydymo paslaugas, kurias jis teikė savo kabinete. Galiausiai jis įdėjo keletą skelbimų į vietinius dienraščius.
- 16 Procesas baudžiamojoje byloje pradėtas gavus profesinės asociacijos *Verbond der Vlaamse Tandartsen VZW* (Flamandų odontologų sąjunga) skundą.
- 17 2014 m. vasario 6 d. prokuratūra prašė perduoti L. Vanderborcht bylą nagrinėti baudžiamųjų bylų teismui. 2014 m. kovo 25 d. nutartimi ikiteisminio tyrimo kolegija perdavė bylą *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Nyderlandų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio pirmosios instancijos teismas, baudžiamųjų bylų skyrius, Belgija).

- 18 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teisme L. Vanderborcht teigė, kad 1958 m. balandžio 15 d. Įstatymo dėl reklamos dantų priežiūros srityje 1 straipsnis, pagal kurį visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas, ir 1934 m. birželio 1 d. Karaliaus dekreto, reglamentuojančio odontologijos veiklą, 8quinquies straipsnis, kuriame apibrėžiami tam tikri saikingumo reikalavimai odontologijos kabinetų iškaboms, prieštarauja ES teisei, būtent direktyvoms 2005/29 ir 2000/31 bei SESV 49 ir 56 straipsniams.
- 19 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja, kad pagrindinė byla turi tarpvalstybinį elementą, ir tai grindžia, be kita ko, informacija, jog L. Vanderborcht interneto svetainėje skelbia reklamą, kuri gali būti prieinama pacientams iš kitų valstybių narių, ir teikia gydymo paslaugas pacientams, kurių dalis yra iš kitų valstybių narių.
- 20 Šiomis aplinkybėmis *Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, strafzaken* (Nyderlandų kalba bylas nagrinėjantis Briuselio pirmosios instancijos teismas, baudžiamųjų bylų skyrius) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar Direktyvą 2005/29 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia nacionalinį įstatymą, pagal kurį visiškai draudžiama bet kokiam asmeniui bet kokia forma reklamuoti burnos arba dantų priežiūrą, kaip nustatyta 1958 m. balandžio 15 d. Įstatymo dėl reklamos dantų priežiūros srityje 1 straipsnyje?
 2. Ar burnos arba dantų priežiūros reklamos draudimas turi būti laikomas „taisykle, susijusia su sveikatos ir produktų saugos klausimais“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 3 dalį?
 3. Ar Direktyvą 2005/29 reikia aiškinti taip, kad ji draudžia tokią nacionalinės teisės nuostatą, kaip 1934 m. birželio 1 d. Karaliaus dekreto, reglamentuojančio odontologijos veiklą, 8quinquies straipsnis, kurioje išsamiai aprašoma, kokius reikalavimus, susijusius su saikingumu, turi atitikti visuomenei skirta odontologijos kabineto iškaba?
 4. Ar Direktyva 2000/31 turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia nacionalinės teisės aktą, pagal kurį visiškai draudžiama bet kokiam asmeniui bet kokia forma reklamuoti burnos arba dantų priežiūrą, įskaitant komercinę reklamą elektronine forma (internetu svetainėje), kaip nustatyta 1958 m. balandžio 15 d. Įstatymo dėl reklamos dantų priežiūros srityje 1 straipsnyje?
 5. Kaip turi būti aiškinama sąvoka „informacinės visuomenės paslauga“, apibrėžta Direktyvos 2000/31 2 straipsnio a punkte, kuriame daroma nuoroda į Direktyvos 98/34 1 straipsnio 2 dalį?
 6. Ar SESV 49 ir 56 straipsnius reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiama tokia nacionalinės teisės nuostata, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kuria siekiant apsaugoti visuomenės sveikatą nustatomas visiškas dantų priežiūros reklamos draudimas?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmųjų trijų klausimų

- 21 Pirmaisiais trimis klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2005/29 turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokį nacionalinės teisės aktą, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo apsaugoma visuomenės sveikata ir gydytojo odontologo profesinė reputacija, pirma, apskritai ir visiškai uždraudžiant bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas ir, antra, nustatant tam tikrus saikingumo reikalavimus odontologijos kabinetų iškaboms.

- 22 Siekiant atsakyti į šiuos klausimus, pirmiausia reikia nustatyti, ar reklama, kuri yra draudimo pagrindinėje byloje objektas, yra komercinė veikla, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2005/29 2 straipsnio d punktą, ir dėl to jai taikomos šios direktyvos nuostatos (žr. pagal analogiją 2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, 16 punktą).
- 23 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad šios direktyvos 2 straipsnio d punkte vartojant ypač plačią formuluotę „komercinės veiklos“ sąvoka apibrėžta kaip „bet kuris prekybininko atliekamas veiksmas, neveikimas, elgesys arba pareiškimas, komercinis pranešimas, įskaitant reklamą ir prekybą, tiesiogiai susijęs su produkto pirkimo skatinimu, pardavimu arba tiekimu vartotojams“ (2010 m. lapkričio 9 d. Sprendimo *Mediaprint Zeitungs- und Zeitschriftenverlag*, C-540/08, EU:C:2010:660, 17 punktą).
- 24 Be to, sąvoka „produktas“ pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio c punktą reiškia bet kurią prekę ar paslaugą.
- 25 Taigi tokia burnos ir dantų priežiūros paslaugų reklama, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, nesvarbu, ar tai yra reklaminiai skelbimai periodiniuose leidiniuose, ar reklama interneto svetainėje, ar reklama naudojant iškabą, yra „komercinė veikla“, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2005/29.
- 26 Vis dėlto pagal šios direktyvos 3 straipsnio 3 dalį ji taikoma nepažeidžiant Sąjungos arba jos valstybių narių teisės nuostatų, susijusių su sveikatos ir produktų saugos klausimais.
- 27 Taip pat reikia pažymėti, kad pagal minėtos direktyvos 3 straipsnio 8 dalį ji taikoma nepažeidžiant etinių elgesio kodeksų arba kitų konkrečių nuostatų, reguliuojančių reglamentuojamas profesijas, kad būtų palaikyti aukšti profesinio sąžiningumo standartai, kuriuos, nepažeisdamos Sąjungos teisės, valstybės narės gali nustatyti specialistams.
- 28 Taigi iš minėtos nuostatos matyti, kad pagal Direktyvą 2005/29 nekyla abejonių dėl nacionalinės teisės normų, susijusių su sveikatos ir produktų saugos klausimais, ar konkrečių nuostatų, reguliuojančių reglamentuojamas profesijas.
- 29 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinėje byloje nagrinėjamais nacionalinės teisės aktais, t. y. 1958 m. balandžio 15 d. Įstatymo dėl reklamos dantų gydymo srityje 1 straipsniu ir 1934 m. birželio 1 d. Karaliaus dekreto, reglamentuojančio odontologijos veiklą, 8quinquies straipsniu, atitinkamai saugoma visuomenės sveikata ir gydytojo odontologo profesinė reputacija, todėl šie teisės aktai patenka į Direktyvos 2005/29 3 straipsnio 3 ir 8 dalių taikymo sritį.
- 30 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmuosius tris klausimus reikia atsakyti taip: Direktyva 2005/29 turi būti aiškinama taip, kad ji nedraudžia tokio nacionalinės teisės akto, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo apsaugoma visuomenės sveikata ir gydytojo odontologo profesinė reputacija, pirma, apskritai ir visiškai draudžiant bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas ir, antra, nustatant tam tikrus saikingumo reikalavimus odontologijos kabinetų iškaboms.

Dėl ketvirtojo ir penktojo klausimų

- 31 Ketvirtuoju ir penktuoju klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyva 2000/31 turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokį nacionalinės teisės aktą, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas, tiek, kiek pagal jį draudžiama bet kokia komercinio pranešimo forma elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo sukurtą interneto svetainę.

- 32 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad šios direktyvos 8 straipsnio 1 dalyje nustatytas principas, kurį taikydamos valstybės narės užtikrina, kad būtų leidžiama naudoti komercinius pranešimus, kurie priklauso prie reglamentuojamos profesijos atstovo teikiamos informacinės visuomenės paslaugos arba ją sudaro.
- 33 Iš Direktyvos 2000/31 2 straipsnio g punkto, siejamo su Direktyvos 92/51 1 straipsnio f punktu (į jį daroma nuoroda minėto 2 straipsnio g punkte), matyti, kad „reglamentuojama profesija“, be kita ko, turi būti laikoma profesinė veikla, kai ėmimasis tokios veiklos ar vertimasis ja pagal įstatymus ir kitus teisės aktus priklauso nuo mokymą ir lavinimą įrodančio dokumento ar kompetenciją patvirtinančio dokumento turėjimo.
- 34 Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad gydytojo odontologo profesija Belgijoje yra reglamentuojama profesija, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2000/31 2 straipsnio g punktą.
- 35 Be to, pagal Direktyvos 2000/31 2 straipsnio a punktą, siejamą su Direktyvos 98/34 1 straipsnio 2 dalimi, sąvoka „informacinės visuomenės paslaugos“ reiškia „bet kurią paprastai už atlyginimą per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmeniškai paslaugų gavėjo prašymu teikiamą paslaugą“.
- 36 Direktyvos 2000/31 18 konstatuojamojoje dalyje patikslinta, kad sąvoka „informacinės visuomenės paslaugos“ apima įvairią ekonominę veiklą, atliekamą prisijungus prie tinklo, ir kad tai nėra vien paslaugos, dėl kurių sutartys sudaromos internetu, bet, jei tokios paslaugos susijusios su ekonomine veikla, prie jų priskiriamos ir paslaugos, už kurias jų gavėjai nemoka, pavyzdžiui, informacijos teikimo internetu paslaugos arba komerciniai pranešimai.
- 37 Šiomis aplinkybėmis manytina, kad reklama internete gali būti laikoma informacinės visuomenės paslauga, kaip ji suprantama pagal Direktyvą 2000/31 (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *Mc Fadden*, C-484/14, EU:C:2016:689, 41 ir 42 punktus).
- 38 Be to, šios direktyvos 2 straipsnio f punkte numatyta, kad sąvoka „komercinis pranešimas“, be kita ko, apima bet kokią pranešimo formą, skirtą asmens, besiverčiančio reglamentuojama profesija, paslaugoms tiesiogiai arba netiesiogiai reklamuoti.
- 39 Darytina išvada, kad burnos ir dantų priežiūros paslaugų reklama, skelbiama naudojant reglamentuojamos profesijos atstovo sukurtą interneto svetainę, yra komercinis pranešimas, kuris priklauso informacinės visuomenės paslaugai arba ją sudaro, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2000/31 8 straipsnį.
- 40 Taigi laikytina, kad, kaip savo išvados 50 punkte pažymėjo generalinis advokatas, minėta nuostata reiškia, jog valstybės narės turi užtikrinti, kad tokie komerciniai pranešimai iš esmės būtų leidžiami.
- 41 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad Europos Komisijos pasiūlytam priešingam aiškinimui – pagal kurį ši nuostata apima tik reglamentuojamos profesijos atstovo skelbiamą reklamą, jei šis veikia kaip reklamos internete paslaugų teikėjas, – negali būti pritarta, nes dėl tokio aiškinimo būtų per daug susiaurinta minėtos nuostatos taikymo sritis.
- 42 Iš tiesų reikia priminti, kad Direktyvos 2000/31 8 straipsnio 1 dalies tikslas – leisti reglamentuojamos profesijos atstovams naudoti informacinės visuomenės paslaugas siekiant viešinti savo veiklą.
- 43 Vis dėlto iš šios nuostatos matyti, kad tokie komerciniai pranešimai, kaip minėti šio sprendimo 37 punkte, turi būti leidžiami tik laikantis profesinių taisyklių, susijusių, be kita ko, su atitinkamos reglamentuojamos profesijos nepriklausomybe, reputacija ir garbe, profesinės paslapties saugojimu ir sąžiningumu klientų bei kitų profesijų atstovų atžvilgiu.

- 44 Vis dėlto minėtoje nuostatoje nurodytos profesinės taisyklės negali apskritai ir visiškai uždrausti bet kokia forma reklamuoti internete paslaugas, siekiant viešinti asmens, besiverčiančio reglamentuojama profesija, veiklą, nes priešingu atveju minėta nuostata prarastų veiksmingumą ir sudarytų kliūčių pasiekti Sąjungos teisės aktų leidėjo užsibrėžtą tikslą.
- 45 Šį aiškinimą patvirtina tai, kad Direktyvos 2000/31 8 straipsnio 2 dalyje numatyta, jog valstybės narės ir Komisija skatina diegti elgesio kodeksus, kuriais siekiama ne uždrausti tokios rūšies reklamą, bet nustatyti, kokių rūšių informaciją galima teikti komercinio bendravimo tikslu laikantis šių profesinių taisyklių.
- 46 Iš to darytina išvada, kad, jeigu Direktyvos 2000/31 8 straipsnio 1 dalyje nurodytų komercinių pranešimų turiniui ir formai pagrįstai gali būti taikomos profesinės taisyklės, tokios taisyklės negali būti visiškai tokių komercinių pranešimų draudimas.
- 47 Šis teiginys taip pat taikytinas tokiam nacionalinės teisės aktui, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuris taikomas tik gydytojams odontologams.
- 48 Svarbu pažymėti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neatmetė galimybės reglamentuojamoms profesijoms taikyti komercinių pranešimų internete leidimo principo, numatyto Direktyvos 2000/31 8 straipsnio 1 dalyje.
- 49 Taigi nors pagal šią nuostatą leidžiama atsižvelgti į sveikatos profesijų ypatumus diegiant su jomis susijusias profesines taisykles, prireikus konkrečiai apibrėžiant minėtoje nuostatoje nurodytų komercinių pranešimų internete formas ir metodus, siekiant, be kita ko, užtikrinti, jog nebūtų pažeistas pacientų pasitikėjimas šiomis profesijomis, vis dėlto, šiomis profesinėmis taisyklėmis pagrįstai negalima apskritai ir visiškai uždrausti bet kokia forma reklamuoti internete paslaugas, siekiant taip viešinti asmens, besiverčiančio tokia profesija, veiklą.
- 50 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į ketvirtąjį ir penktąjį klausimus reikia atsakyti taip: Direktyva 2000/31 turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokį nacionalinės teisės aktą, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas, tiek, kiek pagal jį draudžiama bet kokia komercinio pranešimo forma elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo sukurtą interneto svetainę.

Dėl šeštojo klausimo

- 51 Šeštuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 49 ir 56 straipsniai turi būti aiškinami taip, kad pagal juos draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas.
- 52 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į atsakymus, pateiktus į ketvirtąjį ir penktąjį klausimus, laikytina, jog šeštasis klausimas galiausiai susijęs su tokio nacionalinės teisės akto, pagal kurį draudžiama reklama, kuri nėra skelbiama teikiant informacinės visuomenės paslaugą, suderinamumu su SESV 49 ir 56 straipsniais.

Dėl priimtinumų

- 53 Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją Sutarties nuostatos, užtikrinančios judėjimo laisvės, nėra taikomos esant situacijai, kai visos aplinkybės susijusios tik su viena valstybe nare (šiuo klausimu žr., be kita ko, 1999 m. spalio 21 d. Sprendimo *Jägerskjöld*, C-97/98, EU:C:1999:515, 42 punktą ir 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Carpenter*, C-60/00, EU:C:2002:434, 28 punktą).

- 54 Tiesa, pagrindinė byla susijusi su baudžiamąja byla, iškelta gydytojui odontologui, Belgijoje įsisteigusiam Belgijos piliečiui, kuris vykdo veiklą šioje valstybėje narėje.
- 55 Vis dėlto iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad dalis L. Vanderborcht pacientų yra iš kitų valstybių narių.
- 56 Kaip jau yra nusprendęs Teisingumo Teismas, tai, kad dalis klientų yra Sąjungos piliečiai iš kitų valstybių narių, gali būti laikoma tarpvalstybiniu elementu, dėl kurio taikomos judėjimo laisvės užtikrinančios Sutarties nuostatos (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Berlington Hungary ir kt.*, C-98/14, EU:C:2015:386, 25 ir 26 punktus).
- 57 Taigi šeštasis klausimas laikytinas priimtiniu.

Dėl esmės

- 58 Primintina, kad, kai nacionalinė priemonė susijusi tiek su įsisteigimo laisve, tiek su laisve teikti paslaugas, Teisingumo Teismas nagrinėja atitinkamą priemonę iš esmės atsižvelgdamas tik į vieną iš šių dviejų laisvių, jei iš pagrindinės bylos aplinkybių paaiškėja, kad viena iš jų yra tik antrinė palyginti su kita ir gali būti su ja susieta (2016 m. gegužės 26 d. Sprendimo *NN (L) International*, C-48/15, EU:C:2016:356, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 59 Nagrinėjamas atvejis yra būtent toks.
- 60 Kadangi tarpvalstybinį elementą, kuris leidžia taikyti judėjimo laisvės užtikrinančias Sutarties nuostatas, sudaro tai, kad kitoje valstybėje narėje įsisteigę paslaugų teikėjai keičia buvimo vietą (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 11 d. Sprendimo *Berlington Hungary ir kt.*, C-98/14, EU:C:2015:386, 26 punktą), atsakyti į šeštąjį klausimą reikia atsižvelgiant į SESV 56 straipsnį.
- 61 Šiuo klausimu iš Teisingumo Teismo suformuotos jurisprudencijos matyti, kad laisvės teikti paslaugas apribojimu laikomos visos priemonės, kurios draudžia, daro mažiau patrauklų šios laisvės įgyvendinimą arba trukdo ją įgyvendinti (šiuo klausimu žr. 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Corporación Dermoeestética*, C-500/06, EU:C:2008:421, 32 punktą; 2015 m. sausio 22 d. Sprendimo *Stanley International Betting ir Stanleybet Malta*, C-463/13, EU:C:2015:25, 45 punktą ir 2016 m. sausio 28 d. Sprendimo *Laezza*, C-375/14, EU:C:2016:60, 21 punktą).
- 62 Taip pat reikia priminti, kad „apribojimo“ sąvoka pirmiausia apima priemones, kurių imasi valstybė narė ir kurios, nors taikomos nedarant skirtumo, daro poveikį laisvei teikti paslaugas kitose valstybėse narėse (2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 63 Nacionalinės teisės aktai, pagal kuriuos apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti tam tikrą veiklą, gali apriboti asmenų, vykdančių šią veiklą, galimybę pranešti apie save potencialiems klientams ir viešinti paslaugas, kurias jie ketina siūlyti šiems klientams.
- 64 Taigi toks nacionalinės teisės aktas turi būti laikomas apribojančiu laisvę teikti paslaugas.
- 65 Kiek tai susiję su tokio apribojimo pateisinimu, nacionalinės priemonės, galinčios apriboti galimybę pasinaudoti Sutartimi užtikrinamomis pagrindinėmis laisvėmis, gali būti leidžiamos, jeigu jomis siekiama bendrojo intereso tikslo, jos yra tinkamos šiam tikslui pasiekti ir neviršija to, kas reikalinga jam pasiekti (2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 66 Nagrinėjamu atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodė, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama nacionalinės teisės aktais siekiama apsaugoti visuomenės sveikatą ir gydytojo odontologo profesinę reputaciją.
- 67 Šiuo aspektu svarbu pažymėti, kad visuomenės sveikatos apsauga yra vienas iš tikslų, kurie gali būti pripažinti paslaugų teikimo laisvės apribojimą galinčiais pateisinti privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais (šiuo klausimu žr. 2009 m. kovo 10 d. Sprendimo *Hartlauer*, C-169/07, EU:C:2009:141, 46 punktą ir 2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Konstantinides*, C-475/11, EU:C:2013:542, 51 punktą).
- 68 Be to, atsižvelgiant į pasitikėjimo, kuriuo turi būti grindžiami gydytojo odontologo ir jo paciento santykiai, svarbą, laikytina, kad gydytojo odontologo profesinės reputacijos apsauga taip pat gali būti toks privalomasis bendrojo intereso pagrindas.
- 69 Dažna reklama arba agresyvių ar klaidinančių išpuolių apie siūlomą gydymą pacientams sukeliančių reklaminių pranešimų skelbimas, pabloginant gydytojo odontologo profesijos įvaizdį, iškraipant gydytojų odontologų ir jų pacientų santykius ir skatinant atlikti netikslingą ar nebūtiną gydymą, gali pakenkti visuomenės sveikatos apsaugai ir gydytojo odontologo profesinei reputacijai.
- 70 Šiomis aplinkybėmis vengiant gydytojams odontologams naudoti bet kokios formos reklamą ir reklaminius pranešimus, bendras ir absoliutus reklamos draudimas gali užtikrinti užsibrėžtų tikslų pasiekimą.
- 71 Kiek tai susiję su tokiu laisvės teikti paslaugas apribojimo, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, būtinumu, reikia atsižvelgti į tai, kad žmonių sveikata ir gyvybė tarp Sutarties saugomų interesų užima svarbiausią vietą ir kad iš esmės valstybės narės turi nuspręsti, kokio lygio visuomenės sveikatos apsaugą jos ketina suteikti ir kaip šį lygį pasiekti. Kadangi lygis valstybėse narėse gali skirtis, valstybėms narėms turi būti suteikta diskrecija (šiuo klausimu žr. 2010 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Ker-Optika*, C-108/09, EU:C:2010:725, 58 punktą ir 2015 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Visnapuu*, C-198/14, EU:C:2015:751, 118 punktą).
- 72 Vis dėlto reikia pripažinti, kad, nepaisant šios diskrecijos, apribojimas, kylantis taikant pagrindinėje byloje nagrinėjamus nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas, viršija tai, kas būtina šiuose teisės aktuose nustatytiems tikslams, nurodytiems šio sprendimo 66 punkte, pasiekti.
- 73 Iš tiesų ne visi pagal šiuos teisės aktus draudžiami reklaminiai pranešimai savaime gali turėti pasekmių, kurios būtų priešingos šio sprendimo 69 punkte nurodytiems tikslams.
- 74 Be to, šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad, nors 2013 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Konstantinides* (C-475/11, EU:C:2013:542) 57 punkte Teisingumo Teismas yra konstatavęs, jog nacionalinės teisės aktas, draudžiantis medicinos paslaugų reklamą, kurios turinys prieštarauja profesinei etikai, yra suderinamas su SESV 56 straipsniu, akivaizdu, jog pagrindinėje byloje nagrinėjamų teisės aktų taikymo sritis yra daug platesnė.
- 75 Šiomis aplinkybėmis laikytina, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama teisės aktais užsibrėžti tikslai gali būti pasiekiami mažiau ribojančiomis priemonėmis, prireikus konkrečiai apibrėžiant formas ir metodus, kurie pagrįstai gali būti taikomi gydytojų odontologų naudojamose komunikacijos priemonėse, apskritai ir visiškai neuždraudžiant jiems bet kokios formos reklamos.
- 76 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, į šeštąjį klausimą reikia atsakyti taip: SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 77 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1. 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) turi būti aiškinama taip, kad ji nedraudžia tokio nacionalinės teisės akto, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriuo apsaugoma visuomenės sveikata ir gydytojo odontologo profesinė reputacija, pirma, apskritai ir visiškai draudžiant bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas ir, antra, nustatant tam tikrus saikingumo reikalavimus odontologijos kabinetų iškaboms.
2. 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje („Elektroninės komercijos direktyva“) turi būti aiškinama taip, kad ji draudžia tokį nacionalinės teisės aktą, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas, tiek, kiek pagal jį draudžiama bet kokia komercinio pranešimo forma elektroninėmis priemonėmis, įskaitant gydytojo odontologo sukurtą interneto svetainę.
3. SESV 56 straipsnis turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį apskritai ir visiškai draudžiama bet kokia forma reklamuoti burnos ir dantų priežiūros paslaugas.

Parašai.